

Izhaja vsak delavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 144.—
za pol leta K 72.—

V UPRAVI STANE MESEČNO K 10.—

NOVIČAS

DELA VSKI LIST

POSAMEZNA ŠTEVILKA 80 VIN.

Uredništvo in upravljanje v Kupitarjevi ulici št. 6 — Telefon uredništva št. 50 — Telefon upravljanja št. 328

CENE PO POŠTI:

za četrt leta K 36.—
za en mesec K 12.—

„Slovenischer demokratischer Lehrerspiegel“.

Poglavje o demokratskih petoliznikih in denunciantih

Ljubljana, 7. septembra.

Spiro nekulturne gonje gg. Gangla, Jelenca, Fleréta et cons., ki vodijo čredo demokratskega učiteljstva zoper vse drugače misleče učiteljstvo, češ, kdor ni član UJU, je proti Jugoslaviji, je avstrijakant in tako dalje, smo od odlične osebe, ki se ne udeležuje političnega življenja, sprejeli sledeče zanimive podatke:

Pri zadnji seji višjega šolskega sveta se je stavil od demokratske strani sledeči predlog: »Pod Šusteršič-Lampetovo vlado so se službe krivično oddajale in so se delale velike krivice. Naj se krivični slučajji preiščejo...« — Napredna stran je govorila tudi o »subverznih elementih«, ki hujskajo ljudstvo proti Srbiji, proti državi itd., vsi ti se nahajajo seveda »med protinarodnimi, neznajnimi in kupljenimi učitelji v Slomškovi zvezi«. Končno se je sprejel predlog, naj nadzorniki strogo nadzirajo te »subverzne« elemente in jih pridno denuncirajo.

Pisceh teh vrstic bi pa stavil ta le predlog, ki naj ga višji šolski svet v prihodnji seji gotovo sprejme: Pri višjem šolskem svetu naj se nastavi pisar I. klase, katerega edina naloga bodi, da preišče vse akte nekdanjega deželnega šolskega sveta, pazi naj pa tudi, da jih sedanjí oblastniki ne sežgo! — in iz teh aktov naj potem izbere vse one Jugoslovane — učitelje in profesore, ki so denuncirali svoje kolege kot »Avstriji sovražne elemente«, zbere naj vse slučaje, ko so danes polnokrvni Jugoslovani izključevali slovenske dijake radi »državi (Avstriji) sovražnega vedenja«, poroča naj potem o vseh slučajih klečplastva pred močnim Kalteneggerjem, ugotovi naj, kdo je v nekdanjem deželnem šolskem svetu branil slovenske pravice in slovensko mladino. One, ki so branili slovenske pravice, naj proglasi za »avstrijakante«, vse pa, ki so klečplazili pred Kalteneggerjem, za nadzornike, ki naj skrbno pazijo na prevratne elemente v »Slomškovi zvezi« in jih pridno denuncirajo.

Ker pa je kup aktov precej velik, naj v lažjo orientacijo opozorim na par dejstev, ki so mi znana deloma iz dnevnika rajnega dr. Lampeta, deloma iz njegovega pripovedovanja, deloma iz — lastne skušnje.

Poišče naj se n. pr. zapisnik seje z dne 3. junija 1916. Obenem naj se preišče ves oni veliki akt »Štrito!« — če že ni izginil! Videl bo, kako so razni gospodje hodili okrog največjega sovražnika slovenskega šolstva, se mu dobrikali kot veliki avstrijski patriotje, da bi laže uničili slovenskega kolega! Potem pa naj pogleda, v katerem taboru so oni narodnjaki in ali ne sedi morda kateri danes na ravnateljskem stolcu ali morda celo v istem višjem šolskem svetul!

Novi pisar I. klase naj poišče tudi zapisnik tiste seje, kjer se je obravnavalo o izključitvi treh dijakin neke srednje šole v Ljubljani. Iz njega bo posnel to-le: Med poukom se izjavi neka učenka glede Rusov: »Saj so naši bratje.« Tovaršica — nemka — jo naznani. To denunciantstvo ostro obsodita dve tovarišici. Zadeva pride pred konferenco, vse tri so izključene iz vseh avstrijskih šol. Predsednik dotične konferencc je bil član prosvetnega odbora v Belgradu, ki je delal načrte za »narodno vzgojo naše mladine!« Za izključitev je »selsbnt-verständliche« glasovala tudi velika narodnada, po njenih žilah se danes pretaka povznesenjska kri; takrat je uradno in neuradno večinoma govorila »in der Amtsprache«, danes je velika solonica, ki spradno pazi na kateheto, če kdaj omenja Sokole v šoli in takoj hiti k ravnatelju, drugi dan pa že prinese »Jutro« zavito poročilo o katehetovem hujskanju in »protidržavnem vedenju«. Zadeva je prišla pred rajnega dr. Lampeta, ki je šel naravnost k ministru Hussareku — nastopil proti temu v seji šolskega sveta in izključitev je bila deloma razveljavljena, deloma omiljena. Danes? Tisti, ki so predlagali in glasovali za izključenje, nosijo veliki zvonec jugoslovanstva, drugi so pa seveda »izdajalci«.

Prebero in eksploatirajo naj se tudi akti od septembra do oktobra 1916. Deželni šolski svet je izdal dopis na armadno poveljstvo, v katerem predlaga invalide tečaje samo na nemških šolah z nemškim učnim jezikom za slovenske invalide. Konstatira naj, kdo je takrat nastopil proti tej nakani in kdo je molčal v strahu pred vse-mogočnim Kalteneggerjem? 2. septembra se je z ozirom na to vršila seja deželne komisije za vračajoče se vojake. Tam je bil tudi prvak današnjih demokratov. Dr. Lampe je ožigosal to početje, Kaltenegger in Attems sta se umaknila. Iz zapisa se lahko konstatira, da se izmed navzočih današnjih JDS-arjev ni upal niti eden obsoditi tega nasilstva! Ko pa pridejo ven iz seje, pa se narodni prvak približa skrivaj k dr. Lampetu in mu reče: »Hvala lepa, gospod doktor, dobro ste govorili.« Dr. Lampe pristavi hudomušno v dnevniku: »N. N. se pri seji ni upal niti ziniti...«

Seja deželnega šolskega sveta 16. oktobra 1916 in njene posledice nudi tudi nekaj zanimivosti. Slo je za dnevna zavetišča za mladino. Skupina »naprednih« učiteljev je nastopila proti njim in zahtevala za sodelovanje — plačilo. Vsi dobe grajo. Nekomu izmed teh je bilo to silno hudo, da je prišel v nemilost pri čnožoltem hofratu. Da bi se mu zopet prikupil in dobil zaupanje, je v svoji izjavi opozoril na veliko krivico, ki se je godila nemškemu otrokom, ki niso imeli lastnega zavetišča. V tej izjavi je stavek približno te-le vsebine: »Es sind auch deutsche Kinder dabei...« Če ni tega v aktu, pa naj se pozive pri raznih gospodih, katerim je ta zadeva uradno znana. In ta veliki prijatelj nemškega hofrata, nemških otrok in verni sluga čnožoltega sistema je danes važen funkcionar višjega šolskega sveta, ki išče med Slomškarji nemškočutečih elementov.

Poišče naj se tudi zapisnik seje z dne 1. julija 1916. Slo je za slovenske čitanke, kjer je našla avstrijska naučna oblast polno »veleizdajalskega« materiala. Minister Hussarek je ukazal vsa »nevarna« mesta črtati. Ugotovi naj se, kdo je pri tisti seji nastopil proti tistemu početju vlade! Dr. Lampe ima v zapisniku notico: »Tačas je bil moj prijatelj že govoril z grofom Stürgkhom, ki se je smejal (temu odloku), ko mu je citiral nekatere podrobnosti iz te šolske cenzure.« Potem je šele dr. Lampetov drug k Hussareku in sta se takrat tako skregala, da nista od tedaj več občevala. In naši liberalci — danes demokratje — kaj so ti storili? 6. julija ima Lampe v zapisniku tole notico: »Prišel k meni dr. N. (član deželnega šolskega sveta) vprašat, kako je bilo pri zadnji seji šolskega sveta. On je opravičil svojo odsotnost z neko obravnavo. Pravijo pa, da bi bil kljub obravnavi lahko prišel, pa se je izognil kočljivi zadevi. Jaz sem mu povedal, kako je bilo. Sedaj je postal pa še dr. N. pogumen kakor — Zagloba!«

P. t. višji šol. svet naj torej v prihodnji seji sprejme moj predlog. Če bi rad vedel za imena raznih pripravnih oseb za nadziranje pravega državnega mišljenja, mu lahko z njimi postrežem, pri uredništvu jih pustim na razpolago.

Iz raznih aktov bo torej novi pisar I. klase — opozarjam, da se tu lahko za JDS-arje ustvari obenem lahko precej dobičkarnosno in zaupno mesto — lahko uradno konstatiral to le: 1. Da je med raznimi JDS-arji — profesorji in učitelji — mnogo zelo spretnih in že praktično izvežbanih v »nadzorstvu državnega mišljenja« in v »denunciantstvu«, ker so to nalogo že izveševali v — Avstriji! 2. Da je med JDS-arji mnogo junakov — Zaglob, ki bodo pripravljeni, da se junaško bore za obstanek države proti prevratnim elementom — seveda samo takrat ko to — »nese«.

Gospodje voditelji od U. J. U. — vzemite v roke to ogledalo in se dobro v njem oglejte! Če je premalo, bo naš dopisnik rad še postregel.

ŠPANSKA OFENZIVA V MAROKU.

Nauen, 6. septembra. Švicarski listi objavljajo izjavo španskega ministrskega predsednika Maure, po kateri se je pričela španska protiofenziva pri Melili že 5. septembra.

Delauski kandidati za obrtno sodišče.

Volitve v nedeljo 11. septembra.

Mali obrati.

BELE LEGITIMACIJE.

Naši kandidati za prisednike v malih obratih — bele legitimacije — so:

- 10 prisednikov obrtnega sodišča:
1. Anton Zupančič, čevljarški pomočnik, Ljubljana.
2. Ivan Štrus, krojaški pomočnik, Ljubljana.
3. Janko Dolničar, mizarški pomočnik, Stožice.
4. Albin Slivar, podobarski pomočnik, Ljubljana.
5. Janez Gašperšič, tesarski pomočnik, Sostro.
6. Ivan Kavčič, krojaški pomočnik, Ljubljana.
7. Ivan Krvina, urarski pomočnik, Ljubljana.
8. Ivan Babnik, mizarški pomočnik, Glince.
9. Josip Karu, usnjarski pomočnik, Ljubljana.
10. Franc Jeromen, mizarški pomočnik, Ljubljana.

Veliki obrati.

ROZA-RDEČA LEGITIMACIJA.

Delavci velikih obratov z roza legitimacijami napišite na svoje glasovnice sledeče kandidate:

1. Kordin Jožef, strugar, Cesta na juž. železnico 42, Ljubljana.
2. Tirbič Jakob, kemični delavec, Moste.
3. Pangeršič Ivan, delavec papirnice, Vevče.
4. Križaj Martin, sedlar, Sv. Petra cesta (Indus d. d.), Ljubljana.
5. Bezljaj Jože, tobačni delavec, Tržaška cesta, Ljubljana.
6. Besov Anton, tobačni delavec, Tržaška cesta, Ljubljana.
7. Peternel Jože, delavec papirnice, Medvode.
8. Rom Franc, plačilni natak, Union — Ljubljana.

Namestniki:

1. Zaje Jakob, del. papirnice, Vevče.
2. Habe Ivan, tobačni delavec, Tržaška cesta, Ljubljana.
3. Vrhunc Franc, kemični delavec, Moste št. 30.
4. Povše Ivan, mizar, Levstikova ulica 19, Ljubljana.

Prisednik vzklicnega sodišča:

1. Čarman Mihael, delavec papirnice, Medvode.

Vstaja proti Angležem v Indiji narašča.

Nauen, 6. sept. »Times« poroča iz Kalkute, da je položaj v Indiji jako resen. Vstaja ni več lokalna. Londonska vlada se posvetuje z indijsko vlado o obširnih ukrepih v svrhu, da se zaduši revolucija. Revolucionarno gibanje se je razširilo tudi na Indiji sosednje države. Afganistanska vlada je sklenila s perzijsko pogodbo, ki je v protislovju z angleškimi zahtevami. Ang-

gleška vlada je raditega napravila korake pri afganistanski vladi. Iz Teherana poročajo, da je perzijska vlada razveljavila pogodbo z angleško finančno komisijo, s čimer je anulirana tudi pogodba med Anglijo in Perzijo. Iz štirih provinc na Filipinih javljajo o velikih nemirih. Svečeniki pozivljajo ljudstvo k vstaji.

Razcepljena socialdemokracija v Italiji.

Rim, 6. septembra. Kakor so že poročali listi, se vrši v kratkem tretji kongres italijanskih socialistov. Za ta kongres se vse frakcije in struje v socialistični stranki pripravljajo na borbo, ki bo gotovo prav ljuta. Listi že sedaj pišejo polemične članke tako ostro, kot še nikdar dosedaj. V stranki se nahajajo štiri izrazitejšje struje. Prva je struja, ki zastopa edinstvo stranke predvsem. Ta struja se dosedaj še ni spustila v razmišljanje posameznih akutnih vprašanj in nima programa. Njej pripada tudi večina slovenskih delavcev in znana agitatorja Utilost in Petejan. Drugo strujo tvorijo reformisti, ki nastopajo za sodelovanje z meščanskimi strankami. Tretjo strujo vodi Turatti in se imenuje maksimalistična (unitaristična) struja. Ona je odločno proti vsakemu sodelovanju z meščanskimi strankami. Pripadajo ji skoro vsi komunisti in je precej močna. Četrto strujo pa vodi bivši poslanec Alessan-

dria. On hoče, da bi se poslednji dve struji zedinili in prevzeli vodstvo stranke. Katera od teh struj bo na kongresu dobila večino, je za sedaj še prezgodaj razmotrivati.

USTRELJENI PROTIBOLŠEVIKI V RUSIJI.

Nauen, 6. septembra. Po vestih iz Rusije se nahaja med onimi 72 ustreljenimi osebami, ki so bile usmrčene te dni v Petrogradu radi protibolševiške zarote, tudi več znanih učenjakov in politikov, med njimi znani geograf Taganzev, znani jurist Lazarečij in senator Manušin, bivši pravosodni minister in še nekaj drugih znanih osebosti.

ŠIRITE „NOVI ČAS“

RUSKA ZAHTEVA OD EVROPE KREDIT.

LDU Ženeva, 6. sept. (DumKU.) Iz sedaj priobčene pogodbe sovjetske vlade z Nansenom je razvidno, da zahteva sovjetska vlada od evropskih držav kredit v znesku 10 milijonov funtov šterlingov.

Dr. A. Gosar.

Predpogoji samouprave.

Iz samouprave izvirajo njenim nosilcem t. j. poedincem ter raznim družabnim enotam, oziroma interesnim skupinam ljudi široke pravice, pa tudi številne dolžnosti. Radi tega morajo biti kos njenim nalogam, da ji humejo in hočejo tako izvrševati, oziroma izpolnjevati, kakor zahtevajo to na eni strani njihove lastne koristi, in kakor tirjajo to na drugi strani tudi obči družabni interesi. Zato pa je potrebno dvojce: prvič primerna splošna in socialna ter zadostna strokovna izobrazba, drugič pa zlasti tudi dovolj visoka moralna kakovost vseh v poštev prihajajočih ljudi.

Glede splošne izobrazbe smemo trditi, da toliko časa sploh ne more biti govora o samoupravi, dokler se ljudje vobče niso povzpeli na toliko višino, da bi mogli presoditi, kaj je v danih slučajih njim samim, oziroma družabnim enotam ali interesnim skupinam, katerim pripadajo, v prid in kaj ni. Dokler človek ne more prav odločiti, kaj mu v določenem pogledu koristi, oziroma, kaj mu je potrebno in kaj ne, toliko časa ni zrel za samoupravo v dotičnem pogledu ter je ni upravičen zahtevati.

Navadno se to tudi ne dogaja, marveč se pojavi zahteva po samoupravi šele tedaj, ko ljudje sami — četudi včasih nezavedno — začutijo potrebo po večji svobodi ter širših pravicah. Vendar pa, zlasti v moderni dobi tudi niso redki slučajji, da nastopijo celi sloji pod vplivom raznih od drugod prinešenih gesel za pravice, katerih niti ne razumejo, niti niso še kos, da bi jih mogli praktično izvrševati. Objektivna in pravilna sodba, kdaj so take zahteve upravičene, je tu sicer mnogokrat težka, vendar pa ni dvoma, da se ljudje tudi v takem, recimo, slepem boju za svoje, trenutno samo dozdnevne pravice, polagoma vsposobijo, da jih lahko prevzamejo ter uspešno vršijo.

Za resnično samoupravo pa je poleg običajne izobrazbe nujno potrebna tudi primerna socialna izobrazba. Kakor svoje lastne potrebe in koristi, prav tako morajo ljudje tudi splošne interese pravilno presojati ter v primernem obsegu tudi svoj edelovanje po njih uravnati. Brez tega se samouprava zlasti v velikih družabnih enotah, nujno prevrže v dejansko nadvlado maloštevilnih poedincev ali posameznih stanov, oziroma slojev. Obilico neovrgljivih dokazov za to nam nudi ravno moderno »demokratsko« življenje, pri nas in drugod.

Poleg splošne in primerne socialne izobrazbe, ki odpira ljudem pogled za skupne interese in koristi ter jih tako vsposablja, ta lahko prav presodi svoje samoupravne pravice in dolžnosti, pa je za dobro samoupravo potrebno primerno število strokovno izobraženih ljudi, ki so sposobni, da lahko prevzamejo in uspešno vršijo razne samoupravne posle. Ljudje si namreč volijo svoje samoupravne organe le tedaj zares svobodno, ako niso pri tem navezani na premahno število takih oseb. Pomanjkanje sposobnih ljudi, ki bi lahko po želji ljudstva prevzemali razne samoupravne funkcije, ali pa njihovo izvrševanje primerno nadzirali, j največkrat ena glavnih zaprek za uresničenje dobre samouprave.

Izobrazba sama — tudi najboljša in najpopolnejša! — pa še nikakor ne ustvarja zadostne podlage za dejansko samoupravo. Za to namreč, da človek tudi dolžnosti, ki so s samoupravo nujno združene, prav vrši in izpolnjuje, je poleg izobrazbe potrebna tudi volja. Ta pa ni odvisna samo od človekovega spoznanja, marveč od njegove moralne kakovosti.

Moralna kakovost ljudi prihaja pri samoupravi v dvojnem pogledu — poštev. Prvič nasplošno pri vseh, ki so deležni samouprave, drugič pa zlasti pri onih, ki so poklicani vršiti kake posebne samoupravne funkcije.

Kar se tiče splošnosti je gotovo vzvišeno nad vsak dvom, da je primerna moralna kakovost predpogoj in podlaga vsega socialnega življenja sploh, tembolj pa še, če sloni to na samoupravnem temelju ter je takorekoč prepuščeno samemu sebi. Glede raznih družabnih, oziroma samoupravnih organov, pa je zopet jasno, da nadzorstvo in kontrola — tudi če sta še tako popolna — sama še nikakor ne jamčita za vestno in točno izvrševanje vseh samoupravnih funkcij, marveč je tudi za to potrebno veliko čuta in smisla za moralno odgovornost.

Ako vpoštevamo poleg navedenega še dejstvo, da pomeni samouprava isto kot liberalno načelo popolne svobode in prostosti poedincev, seveda v bistveno razliko, da omejuje to svobodo in prostost povsod kjer zahtevajo to višje družabne koristi, tedaj je jasno, da mora samouprava brez zadostne moralne podlage, ki bi jamčila za vsestransko uvaževanje splošnih družabnih interesov, nujno dovesti do enakih

razmer, kot jih je rodila liberalna doba popolne prostosti. Resnična samouprava je možna samo tam, kjer znajo poedinci in zlasti še samoupravni organi ločiti zasebne koristi od splošnih ter to tudi v dejanju vpoštevajo in uvažujejo.

Veliki pomen, ki ga ima za resnično in dobro samoupravo splošna, običajna in socialna izobrazba ter splošna moralna kakovost ljudi, odkriva, zakaj smo dali pojmu samouprave popolnoma splošen pomen. Navadno se namreč govori o samoupravi le tedaj, če imamo pred očmi razne družabne, ali še bolj upravne enote, tu pa smo raztegnili njen pojem tudi na poedince. Razlog zato, je sedaj, ko smo pregledali glavne predpogoje prave samouprave, jasen: Brez samouprave poedincev tudi ni samouprave raznih družabnih enot ali interesnih skupin ljudi. Prvi in glavni predpogoj sleherne samouprave je, da ljudje znajo in umejo najprej svoje neposredne lastne zadeve sami upravljati. Šele potem lahko upravljajo in urejajo po načelu samouprave tudi razne skupne stvari, ki jih le posredno tičejo in zanimajo. Zadostna splošna moralna kakovost ljudi je poleg splošne izo-

brazbe — kakor smo videli — eden izmed obeh glavnih predpogojev samouprave. Avtonomija poedincev pa pomeni »stalno merilo, po katerem lahko določimo pravno višino poedinega naroda ali poedine epohe. Čim večja je avtonomija poedincev, tem višja je splošna pravnost.« (Paul Barth: Die Philosophie der Geschichte als Soziologie, 2. izdaja, str. 89.) Z drugimi besedami se pravi to, da se splošna moralna kakovost nujno izraža v samoupravi (avtonomiji) poedincev. Iz tega pa sledi, da ni samo prav, marveč, da je naravnost potrebno govoriti o samoupravi posameznika, ker tvori ravno ona podlago sleherne druge samouprave.

Iz naštetih samoupravnih predpogojev je dalje razvidno, da se da dobra samouprava le polagoma stopnjama uresničiti. Treba je izobrazbe in vzgoje, treba je baš zato tudi čokej časa, da se ljudje živje v samoupravno mišljenje, da prav spoznajo vsaj glavne samoupravne naloge in cilje ter postanejo tako sposobni prevzeti s samoupravo ne samo pravice, marveč tudi vse dolžnosti in naloge, ki iz nje izvirajo.

Boj za zapadno Ogrsko.

LDU Dunaj, 6. sept. (DunKU.) Kakor doznava Politische Korrespondenz, je mažarska vlada z ozirom na izjavo avstrijskega poslanika v Budimpešti, ki ugotavlja, da je mažarska vlada odgovorna za dogodke v pasu A in na zasedenem avstrijskem ozemlju, izrazila mnenje, da bi se spor rešil mirnim potom. Trije generali medzvezniške komisije v Sopronju so avstrijski vladi sporočili načrt, da bi posredovali zavezniški častniki, ki bi izvedli razpust in razorožitev mažarskih tolpe. Generali, ki si obetajo od te akcije uspeha, so zaprosili avstrijsko vlado, naj začasno opusti nadaljnje korake.

LDU Budimpešta, 6. septembra. (DunKU.) Mažarski kor. urad poroča: Budimpeštanski zastopniki ententnih držav so po naročilu pariške poslaniške konference izročili danes ministru zunanjih zadev grofu Banffyju noto, v kateri stoji med dr.: Dasi je mažarska vlada ponovno izjavila, da hoče izpolniti obveznosti, katere ji nalaga trianonska mirovna pogodba, se vendar po dosedanjem postopanju Mažarske v zapadno-madžarskem vprašanju ne da dvomiti, da bi se Mažarska rada odtegnila izročitvi omenjenega ozemlja. Navzlic svari- lom entente so mažarske oblasti trpele,

da je stopil Friedrich na tla Zapadne Mažarske in se postavil na čelo gibanju, ki je naperjeno zoper izvedbo mirovne pogodbe. Trpele so, da so se on in voditelji različnih iredentskih društev, častniki in civilisti, ki so vsi tuji na ozemlju, ki se mora izročiti in o katerih prevratnih namerah ni dvoma, napolnili na to ozemlje. Z ozirom na ta dejstva pripisujejo zastopniki združenih velesil po pravici odgovornost mažarski vladi za dogodke, ki se zgodijo pred ali po izročitvi Zapadne Mažarske. Nota dalje opozarja na to, da se je izpraznitev Baranje ne glede na težkoče v glavnem izvedla. Poslaniška konferenca se zaveda, da je še mnogo vprašanj, ki se bodo morala rešiti po izvedbi teritorialnih odločb mirovne pogodbe. Toda dokler se te določbe popolnoma ne izvedejo, je poslaniška konferenca prisiljena, odklanjati proučevanje želja, ki jih je predložila mažarska vlada. Zavezniki upajo, da bo mažarska vlada z ozirom na težke okoliščine dovolj močna, da prisili vsakega k natančnemu izvajanju mirovne pogodbe, ker so prepričani, da je obstoj mažarskega naroda odvisen o izpolnjevanju dolžnosti, ki jih nalaga mirovna pogodba.

MINISTRSKI SVET.

Belgrad, 7. septembra. (Izv.) Na seji ministrskega sveta je predsednik Pašić referiral o stanju kralja Aleksandra, ki se je preselil v Marseille. Nadalje o albanskem in baranjskem vprašanju. Razpravljalo se je o volitvah okolišnih poslancev v Srbiji. Minister Pribičević je referiral o notranjem položaju in o položaju v Sandžaku. Komisija, v kateri so Timotijević, Hrastnica beg in Filipović, je prispela v Prijepolj in pričela z zaslišavanjem. Pribičević je nadalje poročal, da bo odredil stroge mere za prevoz eksplozivnih stvari, ker se neprestano dogajajo velike nesreče.

Belgrad, 7. septembra. (Izv.) Na ministrski seji so demokratski ministri zahtevali, da se volitve okolišnih poslancev vrše 16. oktobra. Proti tej zahtevi so radikalni poslanci protestirali, češ, da je z ozirom na stanje in razmere neumestno razpisati volitve, ki širijo med narodom samo bojno razpoloženje. Predlog je bil zato odklonjen. V političnih krogih pa se misli, da so radikalci nastopili proti volitvam zato, ker se vsled novih razmer, največ radi Stojan Protičeve akcije, radikalna stranka ne bi mogla dovolj pripraviti za volitve in bi ji eventualno grozila kriza.

POGAJANJA MED IRCI IN ANGLEZI.

Nauen, 6. septembra. Kakor javlja »Manchester Guardian« iz dobro informiranih virov, bo najbržje prišlo do konference med angleško vlado in sinfajnovci, kakor je to predlagala Irska. V drugih posameznostih si vse vesti nasprotujejo. »Star« poroča, da se bodo pogajanja gotovo razbila ob zadržanju ekstremistične stranke na Irskem. »New York Herald« pravi, da so sinfajnovci pripravljani sprejeti več glavnih zahtev Lloyd Georgea.

ZVEZA NARODOV.

LDU Ženeva, 6. sept. (DunKU.) Ker so bile popoldanske ure namenjene sestavi komisij, se je mogla otvoriti seja skupščine zveze narodov šele ob 18. Na seji so izvolili predsednike komisij in šest podpredsednikov, ki jih voli skupščina zveze narodov direktno. Za predsednike komisij so bili izvoljeni: Za komisijo I. Scialoja (Italija), za komisijo II. Take Jonescu (Rumunija), za komisijo III. Branting (Švedska), za komisijo IV. Edwards (Chile), za komisijo V. Dokherty (Kanada) in za komisijo VI. Ciheno (Španija). Za podpredsednike so bili izvoljeni: Bourgelot (Francija),

Da Cunha (Brazilija), Balfour Anglija), Iši (Japonska), Hymans (Belgija) in Beneš (Češkoslovaška).

Politični dogodki.

+ Bizantija. Tako se bo morala odločiti imenovati naša država. Kar uganjajo v tem oziru naši državotvornici, meji že na blaznost. V državotvornem »Jutru« od 7. t. m. je nekdo napravil celo afero iz tega, ker neki gospod, njegova hči in njujin prijatelj na Vrhniki ne nosijo na levi roki flor, dasi so državni uradniki. Mi bi sploh predlagali, da ministr. svet izda naredbo, da morajo vsi državljani, neizmzemši novorojenke, nositi flor, zraven tega pa še na magistratu priseci, takozvani državni nevarni elementi pa naj položijo še pismeno pri-sego, kakor je to odredeno tudi za rezervne oficirje. V obče rabimo razum ustave, katero hvalabogu že imamo, še državni obrednik, kakor ga je napisal za kitajsko cesarstvo blagopokojni Konfucius. V tem obredniku, na katerega bi vsak državljan pri svojem vstopu v življenje moral prisesti, naj bi se določili vsi državni prazniki, med katere naj se uvrstijo tudi imendnevi in rojstni dnevi vseh dejanskih ministrov in ministrov na razpoloženju, potem ceremonije ob sprejemu vsake važne osebe, ki pride iz Belgrada, vsaj do IV. činovnega razreda, na vsak način pa naj se predpiše, da se vse naredbe, odredbe in obznanje od-slej ob zvoku tambura prebero na javnem trgu, pri čemer naj občinstvo pade na trebuh in v tem položaju ostane, dokler ni prebrana zadnja beseda. Če se pa pojavi kakšen minister osebo, pa to seveda ni zadosti, ampak naj se za ta slučaj predpiše neka posebna gimnastična metoda, ki jo mnogi že dozdaj prakticirajo in ki jo naš narod označuje z neko jako krepko prispodobno.

+ NSS in JDS. Današnja »Jugoslavi-ja« prinaša iz Maribora sledečo vest, drobno natisnjeno: »Na današnji seji občinskega sveta so predlagali zastopniki SLS avtonomistično izjavo za nedeljeno Slovenijo, ki je bila nato po daljši debati sprejeta v spremenjeni obliki in v kateri se zahteva revizija ustave. Za predlog so glasovali odborniki JSDS in SLS, proti predlogu pa NSS in JDS.« Čudno načelna mora biti ta stranka, ki glasuje proti avtonomiji Slo-venec s centralističnimi JDSarji, sicer pa med ljudstvom proglašajo svojo avtonomijo.

+ Red Častne legije je dobil minister Svetozar Pribičević. Navadno francoska vlada podeljuje ta red možem, ki so se na bojnem polju odlikovali za domovino ali pa si drugače stekli izredne zasluge za človeštvo na političnem in znanstvenem polju. Ker se Pribičević ni boril niti na bojnem polju (lazel je čoli Tisze in se ob prevratu dva dni skrival, ker se ni bil gotov, ali je varno nastopiti proti Avstriji ali ne) niti je kaj izrednega storil na po-litičnem polju za človeštvo razun da izdaja izredne zakone in obznanje za Jugoslavijo, si ne moremo misliti nič drugega nego da je dobil red za svoje izredno policijsko preganjanje vseh njemu neljubih elemen-tov. Ni pa čisto nič razumljivo, kakšen po-men ima to za francosko republiko, kateri je pač vseeno, kdo preganja kačake v Ma-qedoniji. Čudno je tudi, zakaj ob tej pri-liki ni izšel noben uvodnik v »Jutru«. Pa mu vendar dr. Žerjav ne zaviđa visokega reda?

+ Framasoni — povsod enaki. Italijan-ski listi so že pred dalj časom objavili na-pade na italijansko prostozidarsko ložo, češ, da je podkupljena od Francozov, od katerih dobiva velike vsote denarja, da za-to podpira francosko politiko. Francosko časopisje je na te napade molčalo, šele pred par dnevi je »veliki mojster« objavil nekaj dementi, češ, da to ni resnica. — Ra-dovedni smo, koliko dobivajo jugoslovans-ki »mojstri« za svojo dosedanja notranjo in zunanjo politiko. Naj bi g. Pribičević, ki vse ve in vse zna, to pojasnil.

Dnevni dogodki.

— Škofja Loka. Začetek šole pri ur-šulinkah bo v sredo, dne 14. t. m., a sv. mašo ob 9. uri. — Dne 12. in 13. t. m. — ponedeljek in torek — se vrše ponavljajo in dodatni izpiti, v četrtek, dne 15. t. m. je redni šolski pouk. — Vse gojenke mo-raje dospeti v zavod pravočasno, da se mo-rejo udeležiti sv. maše.

— Tržaški fašisti preganjajo Slovence. Pretečeni teden so tržaški fašisti požgali Narodni dom pri Sv. Ivanu. Pred požigom so fašisti imeli nekako anketo v restavraciji »Evropa«, ki je tik požganega Narod-nega doma na trgu Oberdank. Ko je ban-ket bil končan, so se zbrali v gruču zunaj in opazovali goste. Med njimi so zapazili skozi okna pri neki mizi dr. Slavika, dr. Mikuletiča in več drugih Slovencev. Nek mladenič se je ločil od družbe in šel proti mizi. Ko je prišel mladenič do mize, je na-krat z vso močjo zavil debelo gorjako proti g. dr. Mikuletiču. Ta je udarec pari-ral z roko, sicer bi bil mrtev. Nakrat je bila vsa gruča v dvorani in začela pretepati vse. Dr. Slavik je bil ranjen na roki, dr. Mikuletič na rokah in glavi. Ves je bil krvav. Tudi znani učitelj Ribičič je bil ranjen. Ker so napadenci ušli, so se napadalcu znošili nad opremo hotela. Zrcala, stoli, mize in posoda, vse je šlo na košček. Škoda znaša 20.000 lir. — Poslanec Šček je poslal v so-boto ministrskemu predsedniku sledečo protestno brzojavko: »Ekscelenca Bonomi Ivanoe, ministrski predsednik v Rimu. V Trstu se pomirjenje nadaljuje. Včeraj je bil zažgan zadnji kulturni dom slovenskega društva. Razdejan je bil restaurant češkega podanika. Pretepeni in ranjeni so bili mir-ni gostje. Oblastva odsotna. Poslanec Šček.«

— Železniški most pogorel. V bližini Zavidoviča v Bosni je te dni pogorel velik železniški most in je vsled tega promet po-polnoma prekinjen. Škoda je ogromna. Ka-ko je nastal požar, še ni dognano, sumijo pa, da je bil podtaknjen.

— Za pravoslavne bogoslovce. Minist-rstvo ver je odredilo, da se v pravoslavna ce-menišča v Sarajevu, Prizrenu in Karlovcih sprejemajo gojenici in sicer v vsako seme-nišče po 50, a v Cetinjsko 40 na d r ž a v n e s t r o š k e.

— Ukradeno truplo. V bližini Belovara so našli truplo neznanega možkega. Držav-no pravdnštvo je določilo, da se mora vršiti sodni pregled takoj drugi dan po prijavi. Ko pa je prišla komisija, ni bilo trupla nik-jer več. Dosedanja preiskava ni mogla do-gnati, kam je truplo izginilo.

— Velika železniška nesreča v Ita-liji. Pred par dnevi se je v Italiji na po-staji Magliana pri Rimu zgodila velika železniška nesreča. Po krivdi premikača sta trčila dva vlaka, izletniški in tovarni, z vso silo skupaj. Poč razvalinami je poko-panih okrog 50 mrtvih in 100 ranjenih oseb.

— Kongres poštnih uradnikov v Pragi se vrši koncem tega leta. Temu kongresu bodo prisostvovali tudi zastopniki naših poštnih uradnikov.

— Listnica uredništva: F. X. A. J.: Prejeli — hvala. Zadeva pa je stara dva meseca, vsled česar je po našem mnenju ne kaže zopet pogrevati. Pošljite še kaj! Pozdravi! — Hrastnik: Prosimo za vsak list in vsako objavo posebej poslati, sicer je uredništvu nemogoče delati. Pozdravi!

Ljubljanski dogodki.

Ij Umrl je v Ljubljani znani kujigovodski večak g. Avgust Peruzzi.

Ij Minister dr. Spaho v osrednjem zasedanju za žensko domačo obrt. V soboto, 3. septembra je gospod minister za trgovino in industrijo dr. Spaho s spremstvom obiskal Osrednji zavod za žensko domačo obrt v Ljubljani, Turjaški trg št. 3 in se je laskavo izrekel o razstavljenih predmetih, katere so izdelki učenk v pretečenem šolskem letu. Minister je več teh predmetov nakupil in se je potem odpeljal na ljubljanski grad. Razstava je odprta brezplačno za čas velikega sejma od 8. do 12. in od 14. do 17. ure vsaki dan.

Ij Kongres jugoslovanskih zdravnikov. Letošnje leto je Ljubljana doživela že obilo najraznovrstnejših kongresov, o katerih namerah in uspehih ne bomo govorili. Pač pa moramo poudariti, da je gotovo, da je kongres zdravnikov, ki se bo vršil te dni, eden najvažnejših in najpomembnejših. Danes dosepejo zdravniki iz cele Jugoslavije v Ljubljano, da se udeležijo tega kongresa. Mi odlične goste najiskreneeje pozdravljamo.

Ij Nesreča pri delu. Vodnjakar Baloh je v ponedeljek poglobljal neki vodnjak v Šiški. Ker je bila na dnu velika skala, jo je navrtal ter vložil dinamično patrono ter užgal vrstico, ki pa je bila prekratka, da se

je naboj razpočil, še preden je Baloh prišel na vrh lestve. Razstreljeno skalovje ga je zadelo in ubilo.

Ij Najdeno truplo novorojenčka. Na Ljanski cesti je našel neki otrok, ko se je igral, med kamenjem in strto opeko otročjo nogo, ki je molela iz zemlje. Odgrebli so truplo novorojenčka, ki pa je bilo že tako segnito, da se ne da določiti niti spol deteta. — O detomortu ni skoro nobene sledi. — Videli so pač ljudje pred nekaj časom na istem mestu neko sumljivo mlado žensko. Vprašali so jo, kaj je počela na vrtu in rekla je, da je šla na stran. Bržkone je bila to mlada mati, ki je tam zagrebala dete med kamenjem in strto opeko.

Ij »Dom vseh dobrovoljcev«. V Ljubljano so prispeli delegatkinje srbskih žena, da naša ženska društva zainteresirajo za nabiranje darov za zidanje »Doma vseh dobrovoljcev« v Belgradu. Razna ženska društva bodo v ta namen prodajala posamezne bloke, ki so jih prinesle delegatkinje seboj. Ti bloki so žigosani in nosijo napis: »Dom vseh dobrovoljcev. 5 cigla — 2 dinara. Savez dobrovoljcev. Kraljevina Srbija.«

Ij Ljubljanski veliki semeni je do sinoči obiskalo 35.000 oseb. Ljubljani se drže bolj gornjega konca proti Šiški, kjer je vedno polno glasnih ljubljanskih semarjev. Tudi denarni promet je tu največji. Sploh...

Iz organizacij.

Jugoslov. strok. zvez.

Mariber. Okrožni izlet kršč. soc. delavcev v Kamnico 4. t. m. je izredno dobro uspel. Posebno številno je bil obiskan javen shod pred cerkvijo, ki se ga je udeležilo tudi nekaj nasprotnikov, a so bili prav dostojni. Priporočali bi, da se udeležujejo takšnih shodov tudi oni, ki na takozvane »novosarjake« prav pomilovalno gledajo. Čast tistim, ki gredo enodušno z delavstvom! Načelnost, vztrajnost, korajža — naprej!

Prometna zveza.

Odbor Prometne zveze ima svojo sejo v soboto 10. t. m. ob pol 8. zvečer v spodnjih prostorih delavskega konzuma na Kongresnem trgu. Vsi odborniki naj se gotovo udeležijo! — Predsednik.

Koalicijski odbor. V torek zvečer ob 7.30 se je vršil sestanek državnih in južnih železničarjev v gostilni Petan v Spodnji Šiški. Predsedoval je nadprednik Bonač. Poročal je Prijatelj, predsednik koalicijskega odbora o nalogi, katero si je začrtal imenovani odbor. Po poročilu predsednika se je razvila živahna debata in bil je odložen sklep koalicijskega odbora železničarjev. Zaključno besedo je imel predsednik sestanka Kovač.

Terorizem nad progari. Po prevratu se je na nekaterih železnicah promet podvojil. Naravna posledica je, da rabijo sedaj one železnice več delavcev kot poprej, a glejte modrost nekaterih železniških gospodarstev. Števila stalnih delavcev nečajo zvišati, ali ga zvišajo v premelem številu, da lažje zapostavljajo nestalne. Stalni imajo gotove ugodnosti, katerih nestalni po obstoječih predpisih nimajo. Ali ne igra pri tem strankarstvo svojo vlogo? Znano je, da progovni mojstri in nekateri pazniki dobijo za organizacijo Z. J. Z., katere vneti agitatorji so, skoro same mlade in nestalne delavce, ki ne pristopajo k organizaciji iz prepričanja, ampak v upanju priti do stalnosti ali celo do čuvajskih služb. Vsled tega vlada med progari nezadovoljnost, ker vidijo v svojih višjih ne samo predpostavljene v službi, temveč tudi priganjane k liberalni podružnici. Zahtevamo: 1. Delavci, kateri delajo že blizu 1 leto, se ne smejo odpustiti z namenom, da se jim služba prekine. 2. Delavci, ki so 1 leto uslužbenci, naj se imenujejo za stalne. Izen žel. predpisov je premikalno osobje na Jesenicah. Za premikalno osobje

je predpisana 12urna služba in 24 ur prostega časa. Če pa pogledamo še na neugodne vremenske razmere, katere so na Jesenicah, na veliko in neporno delo, če pomislimo, da mora to osobje opravljati to svojo službo ob slabem vremenu in brez dežnika in brez plašev itd., se ne moremo načuditi samostojnemu postopanju got. jih gospodov, kateri so ušli iz kategorije premikačev 12 ur službe ter 12 ur prostega časa. Premikalno osobje se prvič ne more spoprijeti, drugič pa tudi ne more odgovoriti za event. posledice. Darni delavnik je zakon in zakon morajo upoštevati tudi gospodje ne samo uslužbenci. Kakor gospodje lahko kršijo zakon, z isto pravico ga sme kršiti tudi delavski stan. Dajte zaščiti in pravice delavskemu sloju, pa se vam ne bo treba beliti glav z zakoni o zaščiti države.

Panovni poziv Z. J. Z. Ker pišete, da ste svarili in gledali 3 leta, kaj se godi za kulisami bodisi črni, bodisi rdeči ali boljševiskih protidravnih žel. strok. org. ter da je mera polna in da ne boste priznali nobenemu, ki hoče ugonobiti narodni in poštini čut v železničarstvu ter s tem škodovati, ne samo temu stanu, temveč našemu troimenemu narodu, Vas ponovno pozivljamo, da vse liste organizacije in vse njih člane, ki so prizadeti, takoj naznanite na pristojno državno oblast. Ako tega ne storite smo prisiljeni, Vas smatrati kot protidraven element, ker prikrivate roki pravice take protidravnne zločince. P. Z.

»Najinteligentnejši«. Kdo so pa ti ljudje? se bo marsikateri vprašal. To so železničarji, ki so organizirani pri Zvezi jugosl. železničarjev. Tako stoji pisano leta 1921 v zadnji številki Jugoslovanskega železničarja na tretji stran v 6. poglavju od 17. do 20. vrste. Pa boste mogoče rekli, da niso res najinteligentnejši. Evo vam dokazov! V isti številki lahko berete: »črnožolti pandurji, backi železničarji, patentirani hinaveci, obiskurni elementi ruskega boljševizma, protidravnne hujskajoči elementi, evikernosači« itd. Kakor se sliši, so ti »najinteligentnejši« med inteligentnimi izdelali cel slovar takih najinteligentnejših besed. Slovar se bo dobival v Gradišču št. 7 in sicer ga dobe samo oni, kateri se pred vrhovnim »najinteligentnejšim« odborom zavežejo, da se ga nauče v 14 dneh na pamet. Kdor naredi izpit, postane »najinteligentnejši človek«. Sliši se tudi, da dobe ti »najinteligentnejši« med inteligentnimi letošnjo Nobelovo nagrado. Pa recite, da niso najinteligentnejši.

Kmetijski delavec.

Cven. Blagajnik skupine opozarja s tem odločno zaostale člane na redno plačevanje članarine ali izjavo izstopnine in vrnitev izkaznice, posebno pa opozarja člane na Cvenu. Vsa čast in hvala zaupnikom na Moti tov. Tibautu, Zgornje in Spod. Krapje tov. Frasu, in tov. Stanjku v Pristavi tov. Špolariču za njihov trud, ki ga imajo s pobiranjem članarine, sarko tako je možno redno delo. Ker so shodi vsled smrti kralja Petra I. prepovedani, se bodo vršili takoj po dovoljenju. Delavci, v kratkem se bodo otvorile delavske zbornice na podlagi odloka ministrskega sveta. To je za nas jako važno in naša sveta dolžnost je, da se še bolj oklenemo organizaciji in si pri volitvah za delavsko zbornico skupno izvolimo našega zastopnika in iz naše sredine, kateri bo zmožen vseh vprašanj delavstva; zato v vrste delavstva, čeravno smo že zadnji, kar se tiče organizacije!

Naša društva.

d Del pri Hrastniku. V nedeljo, dne 18. septembra se vrši na Dalu pri Hrastniku velika orlovska slavnost z blagosloavljenjem naraščajkega prapora in javno telovadbo. Bratski odseki in orliški krožki trboveljskega, litjskega, celjskega in posavskega okrožja se vlijudno vabijo k polnoštevilni udeležbi. Bog živi!

d Odbor S. K. S. Z. ima v petek 9. t. ob 20. uri v Jugoslovanski tiskarni sejo. — Podpredsednik.

Raznoterosti.

Radij v češkoslovaški republiki. Letni pridelek radija v češkoslovaški republiki znaša samo — 1 gram, zakaj jahi-movski rudniki niso imeli takih tehničnih priprav, da bi se izdelek zvišal. To se ima v bodoče zgoditi. Dovolilo se je že 12 milijonov češkoslovaških kron za nakup potrebnih strojev, s katerimi se bo letna produkcija radija dvignila na 4 grame. Državna uprava bo dala od sedanje radijeve zaloge 1-2 gr naučenemu ministrstvu v šolske namene, 0-8 gr pa ministrstvu za javno zdravstvo v zdravljenje revnih slojev. Ostala količina radija se ne bo prodala, ampak ga bo državna uprava proti primerni najemnini dajala v porabo drugim državam. Da bo ta najemnina nesla češki republiki lepe denarce, si lahko mislimo, saj stane 1 gram radija — 10 milijonov češkoslovaških kron. Ker pa slavi češkoslovaški radij kakor najčistejši na vsem svetu, bo največje povpraševanje po njem. Radij rabijo dandanes za pravo čudežno zdravljenje vseh sicer neozdravljivih bolezni. Ta ruda je pravo čudo med vsemi rudami na zemlji.

r Letala bodo premagala železnice. Potovanje iz Pariza v Prago stane po železnici 305 frankov, z aeroplanom pa le 250 frankov. Torej v našem denarju je popotovanje z aeroplanom po današnjem kurzu za 500 kron cenejše ko pa po železni cesti. Vožnja iz Prage v Pariz traja z brzovlakom skoraj dva dneva, z letalom pa 3 — 4 ure. Kakor se vidi, so začeli aeroplani silno konkurirati z vsemi dosedanjimi prevoznimi sredstvi.

Vzajemna zavarovalnica

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 17.

Sprejema v zavarovanje:

1. Proti požaru.
2. Zvenove proti razpok in prelomu.
3. Sprejema v novoustanovljenem življenjskem oddelku zavarovanja.

Skupno premagamo skupne težave!

Svoji k svojim!

Ali nočete sreče?

Išče Vas za mal denar, ako kupite srečko Državne razr. loterije, katerih vsaka druga zadene dobiček. Srečke prodaja v to pooblaščen prodajalec srečk

Zadružna Gospodarska banka d.d. v Ljubljani.

Cenjenim naročnikom mogoče je še postreči s polovičnimi, četrtinskimi in osminskimi srečkami. Naročila za III. razred se sprejemajo do dne 5. septembra t. l. ter mora vsak igralec, ki začne igrati v poznejših razredih, plačati prejšnje razrede nazaj.

Cene srečkam:

Cela srečka 192 K, polovica 96 K, četrtna 48 K, osmina 24 K; za priporočeno pošiljatev zaračunamo 8 kron.

delavsko konsumno društvo v Ljubljani sprejema od svojih članov hranilne vloge

ter jih obrestuje od 1. julija 1921 naprej do preklica po

5%

Člani bodite dosledni ter nalagajte svoj odvišen denar le pri svoji lastni zadrugi!

Član m naše zadruga naznanjamo, da je dospela velika zaloga češke manufakture vsake vrste in najboljše kakovosti po precej znižanih cenah.

Mezda konfekcijskih »voditeljcev« v Berlinu. Konfekcijskim nameščencem na Nemškem se godi prav imenitno. Kakor poroča strokovni list »Konfektionär«, imajo voditeljce konfekcijskih zavodov najmanj 200.000 mark letne plače. Nedavno tega so ponujali neki voditeljci celo pol milijona mark, ake gre k drugi tvečki. Pod 35.000 mark ni mogoče dobiti v Berlinu niti slabše moči. Plače 150 do 200 tisoč niso tam nič posebnega.

r Vožnje v zraku v Ameriki. Trgovska letala v Zedinjenih državah so lansko leto preletela 6 milijonov milj. Vseh trgovskih letal je bilo nekaj nad 1000 in so prepehtala 225000 popotnikov. Poročilo o zračnem potovanju pravi, da vseh 87 društev, ki se pečajo z zrakoplovno vožnjo, niti eno ne omenja kakšne nesreče. Nezgode se dogajajo večji del samo pri preiskavanjih in vajah. V to število pa niso štete zračne vožnje, ki jih napravijo poštna letala.

r Veliko telo, kratka pamet. (Indijska pripovedka.) Nekoč se je Bodhisatva v himalajski pokrajini preporočil kot opica. Močan je bil, velik in lep ter bival v gozdu ob reki Gangi. V Gangi pa je živel takrat krokodil. Ko je nekoč krokodilka zagledala Bodhisatva, se ji je zahotelo po mesu njegovega srca ter je naprosila krokodila: »Soproj, želim si srčnega mesa opičjega kralja.« »Draga, mi živimo v vodi in na kopnem. Kako naj ga ulovim?« »Ulovi ga, kakor hočeš, toda če ne dobim njegovega srca, umrjem.« »Že dobro« jo je pomiril krokodil, »ne razburjaj se. Imam že načrt, kako ti ga izročim.« — Ko je Bodhisatva pil vodo iz Ganga in sedel na rečno obrežje, se mu je približal krokodil ter ga nagovoril: »Ti opičji kralj, zakaj si vedno tu, kjer bivaš že toliko časa in kjer je tako grenko sadje, v tem ko je na drugem bregu Ganga v obilici sladkega ovočja, mangov in krušnega sadja.« »O, kralj krokodilov! Ganga ima veliko vodo in je širok. Kako naj pa pridem na ono stran?« »Če hočeš tja, te vzamem na svoj hrbet ter te prenesem.« On mu je verjel, ter se odločil na pot. »Pridi tedaj in stopi na moj hrbet« je rekel krokodil. Ko ga je nosil že nekaj časa, ga je potopil v vodo. »Potapljaš me v vodo, dragi moj, kaj znači to?« je rekel Bodhisatva. »Nisem te vzel s seboj s poštenim namenom. Moji ženi se je zahotelo tvojega srčnega mesa; radi tega sem te vzel s seboj.« »Dobro, da si mi to povedal. Če bi me opice imele srce vedno s seboj, bi se pri našem skakanju od veje do veje že zdavnaj strlo v prah.« »Pa kam ga spravljate?« Bodhisatva je pokazal v bližini rastočo, z zrelem sadjem preobloženo drevo Udumbara, ter dejal: »Vidiš, tamle vise naša srca na drevesu Udumbara.« »Če mi daš svoje srce, te ne usmrtilim.« »Dobro, prenesi me tja. Dam ti ga. Tam tja, Bodhisatva je skočil z njegovega hrbta

sedel na drevo Udumbar ter rekel: »Priatelj, ti neumni krokodil! Ali si res misliš, da imamo opice svoja srca obešena na drevesu? Ti si tepec! Tvoje telo je sicer vedno na drevesu visi.« Krokodil ga je prenesel liko, pamet imaš pa kratko.« Krokodil pa se je odstranil užaloščen kakor kdo, ki je izgubil tisočake.

r Spomin na croce leto 1573. Pražske Noviny z dne 16. avgusta 1827. l. št. 62, so prinesle naslednje poročilo: Leta 1573. je bilo tako silno vroče poletje, da se je tako imenovani češki gozd Sumava vnel od same solnčne vročine in je gorel celih 18 tednov. Usehnile niso samo manjše reke in jezera, temveč celo Donava je tako upadla, da si jo na več mestih z lahko prebredel.

r Štetje v Čikagu. Po štetju iz leta 1920. je tam v Evropi rojenih: 137.811 Poljakov, 112.238 Nemcev, 102.095 Rusov, 59.215 Italijanov, 58.533 Svedov, 56.786 Ircev, 50.392 Čehoslovakov, 30.491 Avstrijcev in 26.106 Mažarov. (Koliko pa je Jugoslovancev?)

r 280.000 oseb izgubilo življenje ob strašnem potresu na Kitajskem. Uradno se je dognalo, da je ob groznem potresu v pokrajini Kaum izgubilo življenje 280.000 ljudi. Na 75 milj daleč so bila porušena vsa človeška bivališča.

r Odtisi prstov v banki. Različne velike banke Anglije in Amerike zahtevajo od vlagateljev, katerim odpro kak depot, ne samo podpis, ampak tudi odtis prstov. Nastavljenec take banke pripoveduje, da

zadane s tako zahtevo pri vlagatelju najprej na začudenje in ogorčenost, kajti do sedaj so odtisi prstov še preozko zvezani z zločinom. Potem jim pa razloži, kaj to tudi pri poštenih ljudeh koristi.

DOLŽNOST

vsakega zvestega in zavednega krščanskega socialnega delavca je, da naroči

»NOVI ČAS«!

Pridobivajte listu novih naročnikov! S tem delate za razširjenje krščanske socialne misli med delavnim ljudstvom! Na delo, tovariši!

Odgovorni urednik Anton Marincsek.
Izdaja konzorcij »Novega Časa«.
Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

INDUS D. D. preje CARL POLLAK

Tovarna usnja in usnatih izdelkov Kranj, Ljubljana, Vrhnika
Centralna pisarna Ljubljana, Sv. Petra cesta 68. Tel. 528.

I. Industrija usnja.

A. Vegetabilno (čreslostrojeno usnje):

1. kravine, rjave, črne in chagrin, ler za mehove in strehe,
2. kipsi,
3. telefine,
4. ovčine in kozine
 - a) mazane, rjave in črne,
 - b) barvane, za mobilje, tapetiranje in konfekcijo;
5. vacheffes:
 - a) za izdelavo dokolenic, barvane ali naravne,
 - b) za izdelavo nogometnih žog,
 - c) za izdelavo razne usnjate konfekcije;
6. svinjine (specialiteta):
 - a) za fino jahalno opremo, barvane ali naravne,
 - b) za kovčge,
 - c) za mobilje in galanterijsko konfekcijo (portemonnais, portefeuilles in knjigoveštvo);

7. podplati:

- a) trovloženi hrastostrojani podplati,
 - b) vache;
8. crouponi za izdelavo transmissijskih jermenov,
- a) specialno strojeni (angleški sistem),
 - b) hrastostrojani.

B. Chrom-usnje:

1. box-calf, črno in barvano,
2. chevreaux,
3. chevette,
4. chrom-usnje za izdelavo nogometnih žog,
5. chrom-usnje za izdelavo jermenov.

C. Galun-usnje

za izdelovanje vezilnih in šivalnih jermenčkov.

D. Lak-usnje:

1. box-calf,
2. chevreaux.

II. Industrija usnatih izdelkov.

A. Cevljarski izdelki:

1. čevlji za štrpaci,
2. " " rudnike,
3. " " sport in nogomet,
4. " po vojaškem vzorcu,
5. sandale.

B. Konfekcija transmissijskih gonilnih jermenov:

1. specialni stroj,
2. hrastov stroj,

3. chrom-stroj,
4. jermenci za šivanje in vezanje transmissijskih jermenov.

C. Konfekcija za:

dokolenice (gamaše), nogometne žoge, torbice, portefeuilles itd. iz vegetabilnega, chrom- in lak-usnja, nahrbiniki, sportni pasovi itd., tržne torbice.

Ljubljanski veliki sejem paviljon I št. 302.

Ljubljanski veliki sejem paviljon I št. 302.

Prva žebliarska in železoobratna zadruga v Kropi in Kamni gorici

izdeluje po najnižjih cenah vsakovrstne ročno in strojnokovane žeblice, spojke, kljuge, verige in vse druge v njeno stroko spadajoče železne izdelke. --

Ceniki na razpolago! - Na sejmu zastopana v paviljonu štev. 400. - Ceniki na razpolago!

GOSPODARSKA ZVEZA

IMPORT - EKSPORT

LJUBLJANA

LASTNI PAVILJON NA LJUBLJANSKEM VELIKEM SEJMU.

Lastni razstavni paviljon na ljubljanskem velikem sejmu 3. do 12. sept. 1921.

Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode, delniška družba v Ljubljani.

Telefon št. 1-67 (Ljubljana)
Brzljav: Papirnica Vevče,

I. z. centrala: Papirnica v Vevčah, Pošta: D. M. v Polju pri Ljubljani. Postaja južne železnice: Zalog.

Papirnice v Vevčah, papirnica, toornica celuloze in lesovine v Goričanah in toornica lesovine v Medvodah.

Mesečno proizvajanje 100 vagonov raznih vrst papirja:

Papir iz tkanine, brezlesni pisarni, pisarniški, tiskovni in konceptni papir. Strojepisni, bankpost-, karton- in risalni papir. Brezlesni dokumentni koncept-meliran, nebeljeni konceptni papir; srednječrtni pisalni in tiskovni papir, karton za dopisnice. Brzljavi svitki in papir za naustnike (s ročnice). Navadni tiskovni kuler in papir za lepake v vseh barvah. Rotacijski tiskovni papir. Ovojni papir iz čiste celuloze in navadni ovojni papir.